

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 905296/6

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב מרדכי רלב"ג – ראב"ד, הרב דוד שני, הרב חיים ו' וידאל

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ טו"ר פנחס לוי)

נגד

הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד לירון אלמוג)

הנדון: דין מרומה בחלוקת רכוש

החלטה

לפנינו נושא חלוקת הרכוש בין הצדדים לאור חוות הדעת של רו"ח מהלא וחומר נוסף שבתיק. בהסכם הגירושין שנחתם בין הצדדים בתאריך 4.2.2014 הוסכם כי נושא הרכוש יוכרע על פי חוק יחסי ממון.

הדיון האחרון בתיק זה התקיים לפני שנתיים, ביוני 2020.

בעקבות הדיון החליט ביה"ד:

א. בזכות הצדדים להגיש את השגותיהם/עמדותיהם לרו"ח מהלא תוך 15 יום, בהשגות יעלו אך ורק דברים חדשים שעלו מתוך דו"ח השמאות, ובתנאי שלא הועלו השגות אלו בעבר ולא ניתנו עליהם החלטות ע"י ביה"ד.

ב. ההשגות/עמדות לא יעלו על שלשה עמודי A4 על ב"כ הצדדים להגיש השגותיהם/עמדותיהם לרו"ח מהלא תוך 15 יום.

הצדדים לא שלחו את השגותיהם למרות האמור בהחלטה, ולפיכך ביה"ד מקבל את דו"ח האקטואר במלואו, וייתן את החלטתו בעניין הדו"ח ובעניין הנושאים שהותר להכרעת ביה"ד להלן. יצוין שהדו"ח התבסס בין היתר על דו"ח של משרד חקירות אינסק מיום 12/10/2013, ואי שליחת השגות כמוה כהודאה בממצאי החקירה.

נושא נוסף שהחליט עליו ביה"ד הוא נושא הגג שברחוב [ז]. בספטמבר 2020 החליט ביה"ד שיש צורך בחוות דעת שמאית בעניין הגג כדי לבדוק מהו חלק האישה בדירה שנבנתה עליו. יצוין כי הגג עם זכויות הבנייה היה שייך לאיש בטרם הנישואין, והדירה נבנתה במהלך הנישואין, ולכן יש צורך לחשב באופן מיוחד מהו חלק האישה בדירה שנבנתה.

השמאי וינדיש שלח חוות דעת בעניין זה בינואר 2021.

ביה"ד ביקש את תגובת הצדדים בתחילת ינואר 2021, האישה הגיבה, ואילו האיש לא הגיב. רק בבקשה של האיש ממאי 2022, כמעט שנה וחצי לאחר מכן, כתב האיש שיש לו השגות על השמאי. טענותיו הן שהשמאי לא פעל בעבר כהוראת המומחה וכפי הוראות ביה"ד.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

יצוין שטענותיו נגד המומחה אינן נכונות כלל וכלל, מלבד השיהוי בהגשת טענותיו נגדו, מפני שהמומחה פעל בדיוק כפי החלטת ביה"ד בעניין השמאות השונות, אלא שביה"ד טעה, וזאת כפי שכבר נאמר בהחלטה מספטמבר 2020. לפיכך השגותיו על השמאי בטלות, וביה"ד מקבל את דו"ח השמאי. אומנם השמאי הניח כמה נידונים להכרעת ביה"ד, ונכריע בהם להלן.

הגיעה אלינו חוות דעת משלימה של רו"ח מהלא שמחשבת את הסך שאמורה האישה לקבל בגין הדירה ברחוב [ז'] לאור השמאות.

דין מרומה

יצוין שבלא ספק עסקינן בדין מרומה. התנהלות האישה הייתה לכל אורך הדרך בדרך של מרמה, ונביא לכך כמה דוגמאות:

א. לגבי הנכס שברחוב [ל'] 10 טען האישה שאינו שלו כלל, אבל בפועל הוא גר בו, שיפץ אותו וכו'.

ב. את הדירה שנבנתה על הגג ברחוב [ז'] טען שמכר במחיר 1,900,000 ₪ בלבד, בעוד שמדובר בנכס ששווה הרבה יותר מכך, ומדובר באדם שעוסק בנדל"ן, וקשה להאמין שטעה במחיר לפי תומו.

ג. האישה מוסר לביה"ד ולרו"ח מהלא שכתובתו לצורך משלוח דואר היא [ד'] 115 בעוד שהיא גר בפועל במקום אחר, [ל'] 10, וגם ויתר על חלקו בירושת הדירה הזו שב[ד'] לטובת אחיו (ראה דו"ח האקטואר).

ד. האישה קנה נכס גם ב[ז'] 3 ב-2006 ומכר אותו משום מה במחיר הפסד לגיסתו ב-2008.

ה. האישה קנה נכס ב[ח'] על שם אחותו, ומקום אספקת החשמל בחשבון החשמל רשום משום מה על שמו.

ו. האישה קונה ומוכר נכסים רבים, ומשום מה לדבריו אין לו נכסים כלל וכלל אלא חובות בלבד...

ולכן הגישה שלנו בפסק הדין תהיה על הדרך של תשובת הרא"ש כלל קז ס"ו שבאופן כזה יש לדון על פי אומדנא כדי שלא יהיה חוטא נשכר, וז"ל:

...שהנתבע טוען ברמאות, ואם יסתלק הדיין מפני שהוא טוען ברמאות נמצא שהוא משתכר ברמאותו שלא ימצא מי שישתדל בדין וישאר הגזל בידו אלא מה יעשו הדיינים יחקרו וידרשו בכל מיני חקירות ודרישות להוציא הדין לאמתו כדאמרינן בריש סנהדרין (ב') אמר ר' חנינא דבר תורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה שנאמר משפט אחד יהיה לכם מה טעם אמרו דיני ממונות לא בעי דרישה וחקירה כדי שלא תנעול דלת בפני לוי' נמצא כשהנתבע טוען ברמאות לא שייך האי טעמא ובעי דרישה וחקירה וצריך הנתבע להשיב על כל מה שישאל הדיין ואם אינו רוצה להשיב לדיין ומכסה ומעלים דבריו ומשיב תשובות גנובות כדי שלא יוכל הדיין לעמוד על אמתת הדין מה יעשה הדיין לזכותו אי אפשר מאחר שנראה לו דין מרומה כדאיתא בפרק שבועות העדות ואם יסתלק מן הדין היינו זכות כי בזה יפטר אם שום דיי' לא יזקק לדונו מפני שהוא טוען ברמאות ואינו רוצה להשיב על חקירות ודרישות ונמצא חוטא נשכר ועל זה ועל כיוצא בזה נאמר אין לו לדיין אלא מה שענינו רואות וכיון שנראה לדיין שאם היה זה משיב על שאלותיו

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

היה הדבר מתברר ומחמת שלא יתברר הוא כובש דבריו ויעשה הדיין כאלו השיב ונתברר שקרו ויחייבנו מאומד הדעת אעפ"י שאינו יכול לברר שקרו בביאור ובפי' מאחר שהעדר הביאור בא מחמת רמאותו שאינו רוצה להשיב על חקירות ודרישות כדי שיתברר שקרו אומדנא דמוכח הוא ורשאי דיין מומחה לדון באומדנא דמוכח כזה ואין זה נקרא דברים שבלב מאחר שהיא סברה מוכחת כהיא דפרק חזקת הבתים (נ"ח) ההוא גברא דשמע לדביתהו דקא אמרה לברתה אמאי לא צניעת באיסורא הך אתתא עשרה בני אית לי ולית לי מאבוך אלא חד כי קא שכיב אמר כל נכסי לחד ברא לא ידעי להי מיניהו אתו לקמיה דרבי בנאה אמר להו זילו וחבוטו ליה לקברא דאבוכון עד דקאי ומגלי לכון כולהו אזיל ההוא דבריה הוא לא אזל אמר להו כולהו נכסי דא הוא בריה הוא אלמא כל דינא דלא איפשר לברורי לא אמרינן יהא מונח עד שיבא אליהו אלא ידון הדיין לפי מה שעניו ראות אומד דעתו בסברא מועטת שנראה לו שאותו שהיה בנו היתה יראתו תקועה בלבו וחלק כבוד לאביו ונתן לו כל הנכסים כל שכן בנדון זה שיש כמה ידים מוכיחות שלא פרע זה כאשר אבאר.

כלומר, במקרה שלביה"ד ברור שהנתבע מרמה ומשקר, ואם יפסוק הדיין כפי שורת הדין ועל פי דיני הראיות יזכה הנתבע ונמצא חוטא נשכר, אסור לביה"ד לנהוג כן, אלא על ביה"ד לחקור ולדרוש עד שתתברר האמת באומדנא מוכחת ויפסוק על פיה, למרות שאינה ראייה גמורה.

יצוין שדברי הרא"ש נפסקו בשו"ע חו"מ טו ס"ד, והם נר לרגלי בתי הדין בפסקי דין רבים.

לא ייתכן שהאיש שגלגל ומגלגל תחת ידו כספים רבים ונכסים רבים יטען לפנינו שהוא עני ורש, נכנס לנישואין עם שלל רב ויצא כשכסותו לעורו, והאישה תצא בידיים ריקות!

יישום של מסקנות הדו"ח של ר"ח מהלא

א. נכסים נזילים: לצדדים לא נצברו נכון למועד הקרע (6/8/2012) נכסים נזילים. כל שהיה להם הוא חשבונות בנק בלבד, החשבון של האישה היה ביתרת חובה של 36,000 ₪, אך לא ברור מהדו"ח מה היה במועד הקרע. יצוין כי האישה הגיע לנישואין עם יתרת חובה של 21,000 ₪. בדו"ח לא נכתבו נתונים באשר לחשבון הבנק של האישה.

לפיכך על הצדדים לשלוח לנו את היתרות בחשבונות הבנקים שלהם בצירוף אסמכתאות נכון ליום 6/8/12, וזאת בתוך 45 יום, וביה"ד יאזן אותם.

ב. נכסי מקרקעין:

1. [ז'] 3: הנכס נקנה ונמכר בתוך שנה במחיר הפסד לגיסתו של האישה. ביה"ד לא יחייב את האישה בגין נכס זה.

2. [ד'] 13: הנכס נקנה ונמכר בתוך 4 חודשים בשנת 2009 ברווח. מכיוון שהנכס אינו קיים בעת מועד הקרע, וכנראה שהכספים שהתקבלו עבורו כבר נאכלו אין מקום לחייב את האישה בגינו.

3. [ל'] 10: הנכס לכאורה שייך ל[י' א'] (אחיו של האישה) ו[צ' ח'] לפי הרישום בטאבו. נקנה בדצמבר 2010, אך לדברי האישה גר שם האישה, כתובתו של האישה בפנקסי השיקים שלו הייתה שם, חשבון החשמל ב-2013 היה על שם האישה, משרד חקירות מצא ממצאים המוכיחים בבירור כי הוא הבעלים האמיתי של הנכס וכו', (דו"ח

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

החקירה נמסר לרו"ח מהלא ואף נסרק בתיק ביה"ד) האיש כאמור לא השיג על הדו"ח של רו"ח מהלא.

לפיכך ביה"ד קובע כי יש אומדנא דמוכח שהנכס אכן שייך לאיש, ולפיכך יש לאזן את שוויו בעת מועד קרע.

אלא שהשמאי וינדיש העריך אותו לפי שוויו בשנת 2019, ומלבד זאת נעשו בו בנייה ושיפוץ לאחר מועד הקרע, יש היתרי בנייה מ-2013 ו-2016.

לפיכך יש לבקש מהשמאי וינדיש לתת הערכה משלימה של שווי הנכס נכון ליום 6/8/2012. האישה תשלם לו את מחצית שכרו, וחלק האיש ישולם מתוך הסך המופקד בביה"ד.

4. [ח'] 40: הנכס רשום כיום על שם אחות האיש, [מ' א'], והקשר היחיד של האיש לנכס הוא שבחשבון החשמל נכתב שמקום האספקה הוא כתובתו של האיש, אך האיש אמר שטעות זו קרתה מפני שהוא ביצע את רישום חשבון החשמל ע"ש אחותו. לפיכך ביה"ד אינו מחייב את האיש בגין נכס זה, שכן אין לנו אומדן דעת מוכח שנכס זה שייך לאיש.

5. [א'] : האיש קנה את הדירה ב-2008 ומכר אותה ב-2009. אין לנו שום ראיה שכעת האיש משתמש בנכס זה כבעלים וכיו"ב. לפיכך הדבר אינו רלוונטי, שכן במועד הקרע אין שום ראיה שהנכס עדיין בחזקתו.

6. נכסים אחרים – מכיוון שלא התקבלה שום ראיה הקושרת את האיש אליהם לפיכך ביה"ד אינו מחייב את האיש בגינם.

ג. מיטלטלין:

לאישה היה במועד הקרע רכב ניסן טידה, ולאיש – טויוטה שעלתה לו ב-2007 סך של 180,000 ₪. לדעת רו"ח מהלא בניכוי ההלוואה שעל הרכב אין פער בין שווי הרכבים, ולכן ביה"ד אינו מחייב דבר בגין איזון שווי הרכבים.

הגג שברחוב [ז']

הדירה שבה גרו הצדדים ברחוב [ז'] נבנתה לאחר הנישואין על גג שהיה בבעלות האיש. הבנייה הסתיימה ב-2008. לפיכך יש לאישה חלק בנכס זה, אך לא מחצית, שהרי הגג היה בבעלות האיש לפני הנישואין. דירה זו נמכרה ב-2011 בסך של 1,900,000 ₪.

האיש טען שכל הכספים שקיבל עבור הדירה הלכו לתשלום חובות שנצברו בגין בניית הדירה. החשש הוא שהאיש הבריח את הכסף.

יצוין כי שווי הדירה, לפי הערכת השמאי, הוא 2,900,000 ₪, בעוד שהאיש טען שמכר אותה במחיר הפסד של 1,900,000 ₪ בלבד.

גם מבחינת החובות שיכולים היו להיות בגין הדירה לפי החישוב של השמאי מדובר בסך של 561,971 ₪ עלות בנייה, ועוד 55,000 ₪ קנס. מס שבח והיטל השבחה לא הוכח כלל.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

השמאי הסתפק האם להוסיף את הסך של 55,000 ₪ היות שהאיש יכול היה להימלט מקנס זה אילו היה ממתין עם הבנייה עד להוצאות האישור. עמדתנו היא שמכיוון שהאיש בפועל נהנתה מהבנייה והקדמת הבנייה בלי ההמתנה להיתר לפיכך עליה לשאת בקנס יחד עם האיש.

בחוות דעת של רו"ח מהלא שהגיעה לאחרונה כתב שהיו הוצאות נוספות שיש לקחת בחשבון, הוצאות התכנון והוצאת היתרי הבנייה. אלא שלא הוצגו אסמכתאות לכך. לפיכך ביה"ד מקבל את ההערכה השמרנית של רו"ח מהלא שמדובר ב-20,000 ₪. ביה"ד לא מקבל את טענת 'תאונת המס' שלא הוצגו אסמכתאות מספקות לקשר אותה לנכס זה. לפיכך, גם אילו נקבל את טענת האיש שהיו לו חובות בגין הבנייה הרי שמדובר לכל היותר בסך של 636,971 ₪.

באשר לטענת האיש שמכר את הדירה במחיר הפסד, כפי הנראה מדובר בהצהרה שנעשתה רק לצורכי מס, אך בפועל יש להניח שמכר אותה לכל הפחות במחיר השוק, בפרט שמדובר באזור מבוקש ויוקרתי בירושלים, ואין להניח שלא נמצאו קונים. כבר הבהרנו לעיל באריכות את התנהלותו הרמאית של האיש, ולפיכך עלינו לפסוק בעניין זה על פי אומדנא דמוכח. לכן ביה"ד יוצא מתוך נקודת הנחה שהדירה נמכרה בסך של 2,900,000 ₪. לפי חו"ד השמאי שווי הגג באותה העת היה 1,047,600 ₪, ונמצא ששווי הדירה עצמה בלי שווי הגג הוא 1,852,400 ₪. אם נפחית מזה את ההוצאות שלדברי האיש הוציא על הדירה (636,971 ₪) נקבל 1,215,429 ₪. מחצית מזה מגיע לאישה, דהיינו סך של 607,715 ₪.

לפיכך ביה"ד קובע כי בגין הדירה שעל הגג ב[ז'] על האיש לשלם לאישה סך של 607,715 ₪.

כתובת האישה

יצוין שנושא כתובת האישה הוכרע כבר בכ"ג באייר תשע"ו (31/5/2016) בביה"ד הגדול, ושם נאמר שאם תקבל האישה במסגרת האיזון פחות מ-200,000 ₪ אז יש להשלים לה לסך זה:

לאחר העיון ומו"מ בין הדיינים הוסכם לפסוק כי מאחר ולא ברור לנו שהאישה הפסידה כתובתה ותוספת כתובתה, וסכום הכתובה עומד על 550,000 ₪. ולא ברור לנו כמה כסף תקבל באיזון המשאבים מחלק הבעל, על כן יש לקבוע שבמידה והסכום שיתקבל הוא פחות מ-200,000 ₪ (קצת יותר משליש) יש להשלים לאישה מחלק הבעל עד סכום הנ"ל.

לפי האמור בפס"ד זה היא תקבל הרבה יותר מ-200,000 ₪, ולכן אין לפסוק לה בנוסף לרכוש גם כתובה.

מסקנות

א. על הצדדים לשלוח לנו את היתרות בחשבונות הבנקים שלהם בצירוף אסמכתאות נכון ליום 6/8/2012, וזאת בתוך 45 יום, וביה"ד יאזן אותם. אם לא יישלח הנתון בתוך הזמן שהוקצב יצא ביה"ד מתוך נקודת הנחה שהחשבון היה מאופס.

ב. הנכס ברחוב [ל'] 10 : ביה"ד קובע כי במועד הקרע הנכס היה שייך לאיש, ועליו לשלם לאישה את מחצית ערכו באותה העת. יש לבקש מהשמאי וינדיש לתת הערכה משלימה של שווי הנכס נכון ליום 6/8/2012. על הצדדים לפנות אליו ולשלם לו את שכרו בגין ההשלמה הזאת. חלקו של האיש בתשלום ישולם מהכסף שהפקיד בביה"ד.

ג. ביה"ד אינו מחייב דבר בגין איזון הרכבים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ד. הדירה שעל הגג ב[ז]: לצורך האיזון על האיש לשלם לאישה סך של 607,715 ₪.

ה. ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום י"א בתמוז התשפ"ב (10/07/2022).

הרב חיים ו' וידאל

הרב דוד שני

הרב מרדכי רלב"ג – ראב"ד

מסמך זה עלול להכיל שינויי עריכה והגהה